Vydává Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jeruzalémského – Bohemia
Sdružení křesťanů zřízené Českou biskupskou konferencí dle kanonického práva

REUNION

2 / 2014 ročník XXXVIII

Polská komenda:
ve dvou diecézích schválen status dle kanonického práva

Hraběcí titul rodu Dobrzenských

Arnošt z Pardubic

Setkání s Karlem

Zástupci Řádu se 24. března na půdě Poslanecké sněmovny PČR sešli s J. J. Karlem Schwarzenbergem. Při této příležitosti mu předali sadu pamětních medailí, které České velkopřevorství nechalo vyrobit k 70. výročí obnovení Řádu v českých zemích, jejž inicioval jeho tatínek, Karel VI. ze Schwarzenbergu.

J. E. bailli a kancléř informovali Jeho Jasnost o aktuálním dění v Řádu, o které projevoval velmi živý zájem, dále pak převzal záštitu nad oslavou devitisetletého výročí vzniku našeho Řádu.

PeŘ

Autor medailí:
†akademický sochař André Vícha

obsah

Slovo bailliho	2
Z Velké rady	3
ARNOŠT Z PARDUBIC	4

Hraběcí titul pro rod Dobrzenských	10
Exercicie Polské komendy	11
Zprávy z komend	12
R.I.P. chev Pavel R. Pokorný	15
Heraldické střípky	16

FOTO NA 1. STANĚ OBÁLKY
Náhrobek Arnošta z Pardubic (nový z roku 1864) v chrámu v Kladsku. Foto Natalia Zofia Czapiewska.

REUNION
Vydává Vojenský a špitální řád svatého Lazara Jeruzalémského – Bohemia, n. g. o. Vychází šestkrát ročně. Adresa redakce: OSLJ-B, n. g. o., Vrážská 323, 252 28 Černošice. Šéfredaktor: Petr J. Řehoř, KCLJ, CMLJ. Grafická úprava a sazba: Daniel Vojtíšek. Produkce a tisk: Černošická investiční, s. r. o.
www.oslj.cz
kontakt: *cvp.rslj@seznam.cz*
Příspěvky do dalšího čísla Reunionu zasílejte na e-mailovou adresu *reunion.cvp@seznam.cz*
Za obsah příspěvků odpovídají autoři. Redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátit.
Uzávěrka dalšího čísla je 18. 7. 2014
ISSN 1214-7443

slovo na cestu

Milí přátelé!

Prožíváme velikonoční dobu, na kterou jsme se po čtyřicet dní připravovali. Pochopitelně to byla příprava především duchovní a jistě jsme se snažili proniknout do tajemství Kristova utrpení. A kdo o to usiloval poctivě, jistě má šanci proniknout i do tajemství Jeho vzkříšení. A protože život těch, kteří se svým rytířským závazkem ke Kristu hlásí, je oním tajemstvím determinován, považuji za dost důležité stále se k onomu nedělnímu ránu v myšlenkách vracet. Toto nedělní ráno – které nám nakonec připomíná každá neděle – nám stále dodává sílu poznávat a také vykonávat naše poslání. Každý křesťan je povolán a poslán, aby konal dobro, každý rytíř ví, že to dobro má konat dokonale. Není to pochopitelně vždy jednoduché, ale právě proto jsme neustále posilováni tím, který překonal hřích a smrt. Překonat naše lenivosti a jiné ne nejlepší lidské vlastnosti je potom ve spojení s Ním jistě snadné. Jak píše sv. Pavel, byli jsme křestním ponořením do vody ponořeni také do Jeho smrti, ale po ní přece přichází to krásné nedělní ráno, které od všeho negativního osvobozuje a dává prožívat velkou radost. A je zajímavé, že tuto radost můžeme prožívat i přes jakousi nepřízeň doby, kdy podle mnohých je církev této bezbožné společnosti škodlivá. Protože jsem poznal nekonečnou Boží lásku, která se projevila především o Velikonocích, jsem schopen se modlit i za ty, kteří mě nenávidí. Nenávist druhých nemůže způsobit, že se do nenávisti nechám ponořit i já. Přece jsem se nechal ponořit do Kristovy smrti a Jeho vzkříšení. Chci všem členům poděkovat za všechnu sociální práci, o které se sice moc nemluví, protože je to něco pozitivního, ale přesto jednou najde svou odměnu v nebi. A prosím, vytrvejte a nedejte se odradit od konání dobra. Je to náš úkol.

+ František V. Lobkowicz
Biskup ostravsko-opavský a duchovní převor

Vážení spolubratři a milé spolusestry,

během měsíce budeme uzavírat přihlášky našich postulantů, kteří budou přijati během zářijové investitury. Samozřejmě, že součástí přípravy je také účast na formačním setkání postulantů (13.–15. 6. v Chotěboři), na něž jsou srdečně zváni také ti členové, kteří byli přijati v loňském roce. V září pak budeme mít na generální kapitule také hosty ze Slovenska, Polska a Rakouska – i toto setkání již začínáme připravovat, aby bylo pracovní, přátelské a důstojné.

V letošním 15. čísle týdeníku Světlo, vydávaného Maticí cyrilometodějskou se schválením Arcibiskupství olomouckého, se můžeme seznámit s pozoruhodnou katechezí Svatého otce Františka, pronesenou při generální audienci na Náměstí sv. Petra v Římě, 26. března 2014. Byla sice primárně zaměřena na duchovní – jáhny, kněží a biskupy, ale pojďme se pokusit transformovat tato slova také na všechny představené církevních institucí, tedy i našeho řádu. Katecheze se zabývá „službou představených" a Svatý otec zdůrazňuje, že pokud tato činnost není vykonávána s láskou, nejedná se o službu. K tomu předkládá k rozjímání slova Evangelia – Mt 20,25-28; Mk 10,42-45. Všichni ti, kteří nejsou ve službě společenství, chybují. Kromě služby je pak zapotřebí lásky k Církvi (Ef 5,25–27), protože zasvěcením službě se toto společenství stává rodinou.

Tvorba rodinného prostředí, vztahů a lásky je také jedním z nejčastějších apelů našeho velmistra Jana – také on tolikrát zdůrazňuje radost z toho, že žijeme v jedné velké lazariánské rodině. Každá rodina může mít samozřejmě svoji černou ovci, nezdárného strýčka, nicméně většina jejích členů vždy drží pevně pospolu a mají se vzájemně rádi.

A také oslavy a vděčnost za životní dílo patří do každé rodiny. V těchto dnech jsme si připomněli 75. výročí narození našeho významného spolubratra a přítele, prof. Františka Xavera Thuriho. Kromě činnosti pedagogické se celoživotně věnuje skladatelství a je autorem všem dobře známé intrády, věnované našemu Řádu a užívané při každé velké řádové slavnosti. Ještě jednou zde tedy gratulujeme našemu milému oslavenci!

Snad i toto vše je vzkaz všem našim postulantům, které rádi přivítáme mezi sebou v září a ukážeme jim, jak své členství v Řádu sv. Lazara chápeme a žijeme…

Ondřej F. Vanke, GCLJ-J
bailli

Z jednání Velké rady 19. března 2014

Jednání proběhlo podle plánu jednání Velké rady ČVP. Po úvodní modlitbě se vzpomínkou na zesnulého chev. Pavla Pokorného a modlitbou za uzdravení hr. Antonína Bořka-Dohalského bailli zahájil jednání a omluvil nepřítomné. K zápisu z minulého jednání nebylo námitek a byl schválen.

- Bailli seznámil přítomné se stavem vznikající delegace v západních Čechách. Všichni postulanti budou přijati při splnění všech předepsaných podmínek v září na Generální kapitule. Zároveň tvoříme strukturu – koordinací byl pověřen cfr. Petr Vavřík, duchovní službu bude i nadále zajišťovat P. Miroslav Martiš. Velká rada vítá a podporuje všechny aktivity na území západních Čech.
- Na Generální kapitule v Hejnicích bude přijato větší množství postulantů ze všech našich komend, včetně zahraničních. Ceremoniál bude nutno velmi dobře připravit, včetně německých textů.
- Velká rada děkuje csr. Martině Tesaříkové za účast na Josefském sympoziu ve Křtinách (organizovaného naší postulantkou csr. Lenkou Pavlovou).
- Polská komenda získala status „soukromého sdružení křesťanů" ve dvou diecézích, v nichž je dobře prezentována (Przemyśl a Bydgoszcz). To je významný úspěch, připravovaný polským vedením ve spolupráci s Velkou radou v posledním půlroce.
- Velká rada se zabývala přípravou exercicií v Hejnicích a vysoce hodnotila mši sv. konanou při příležitosti svátku řádového patrona sv. Sophronia – poděkování patří zejména P. Kornelu Balážovi, SChLJ.

Z jednání Velké rady 16. dubna 2014

Jednání proběhlo podle plánu jednání Velké rady ČVP. Po úvodní modlitbě bailli zahájil jednání a omluvil nepřítomné. K zápisu z minulého jednání nebylo námitek a byl schválen. Bailli přivítal a uvedl do VR cfr. Petra Vavříka jako trvalého zástupce Západočeské komendy.

- Vzhledem k dlouhodobě neuspokojivým výsledkům s integrací rakouských členů do OSLJ byl její velitel chev. Jörg Steiner odvolán z funkce velitele komendy, dalších devět osob z této komendy resignovalo. Vytváříme tedy tuto skupinu od počátku, na jiných základech a s jinými lidmi, respektujícími realitu a tradice našeho Řádu. Vedením komendy byla pověřena csr. Leopoldine J. Martschitz, kolem níž se vytvořila silná skupina postulantů a zájemců o transfer do Řádu. V pondělí 14. dubna jsme se ve Vídni setkali s csr. Leopoldinou a dalšími lazariány – jednání se zúčastnil chev. Christopher Zulus a pí. Jutta Winkler. O všech krocích je průběžně informován p. kard. Schönborn. Všichni postulanti a převádění členové se zúčastní generální kapituly v Hejnicích. Velká rada děkuje csr. Kamile Malinské za překladatelskou podporu během jednání.
- Špitálník podal informaci o činnosti na poli humanitárních činností (Opařany, Apolinář), i o organizačních záležitostech (daňové náležitosti Lazariánské pomoci a restrukturalizace organizační struktury LP).
- Kancléř informoval o dokončování příprav na vydání Výroční zprávy 2013, která bude distribuována jako vždy – příloha Reunionu v dubnu.
- Slavnostní večer k 75. narozeninám prof. Františka Xavera Thuriho MMLJ, autora řádové hudby, se koná v kostele Všech svatých 26. dubna 2014 od 16 hodin.

Záležitosti komend:

- Moravská komenda uspořádá setkání členů a postulantů ještě před konáním Generální kapituly.
- Západočeská komenda – hlavním úkolem je v současné době dokončení práce na přihláškách postulantů.
- Pražská komenda – velitel komendy bude s předstihem dojednávat, připravovat a komunikovat duchovní a přednáškový program tak, aby členové byli seznámeni s děním a mohli se více zapojit do života komendy.

Ondřej F. Vanke, GCLJ-J, bailli

F. X. THURI – 75

Vážený spolubratře, drahý jubilante,
dožíváte se významného životního jubilea a dovolte, abychom se také my, Vaši spolubratři z Řádu sv. Lazara, zařadili do zástupu gratulantů. Dovolte tedy, abychom Vám nejen jménem našeho velmistra Jana hr. Dobrzenského z Dobrzenicz, který nás výslovně poprosil o předání pozdravů, ale i jménem všech našich členů, přáli mnoho zdraví a pohody, tvůrčí invence do dalších let, radosti ze života a Božího požehnání. K čemuž Vám dopomáhej též náš řádový patron sv. Lazar!

–red

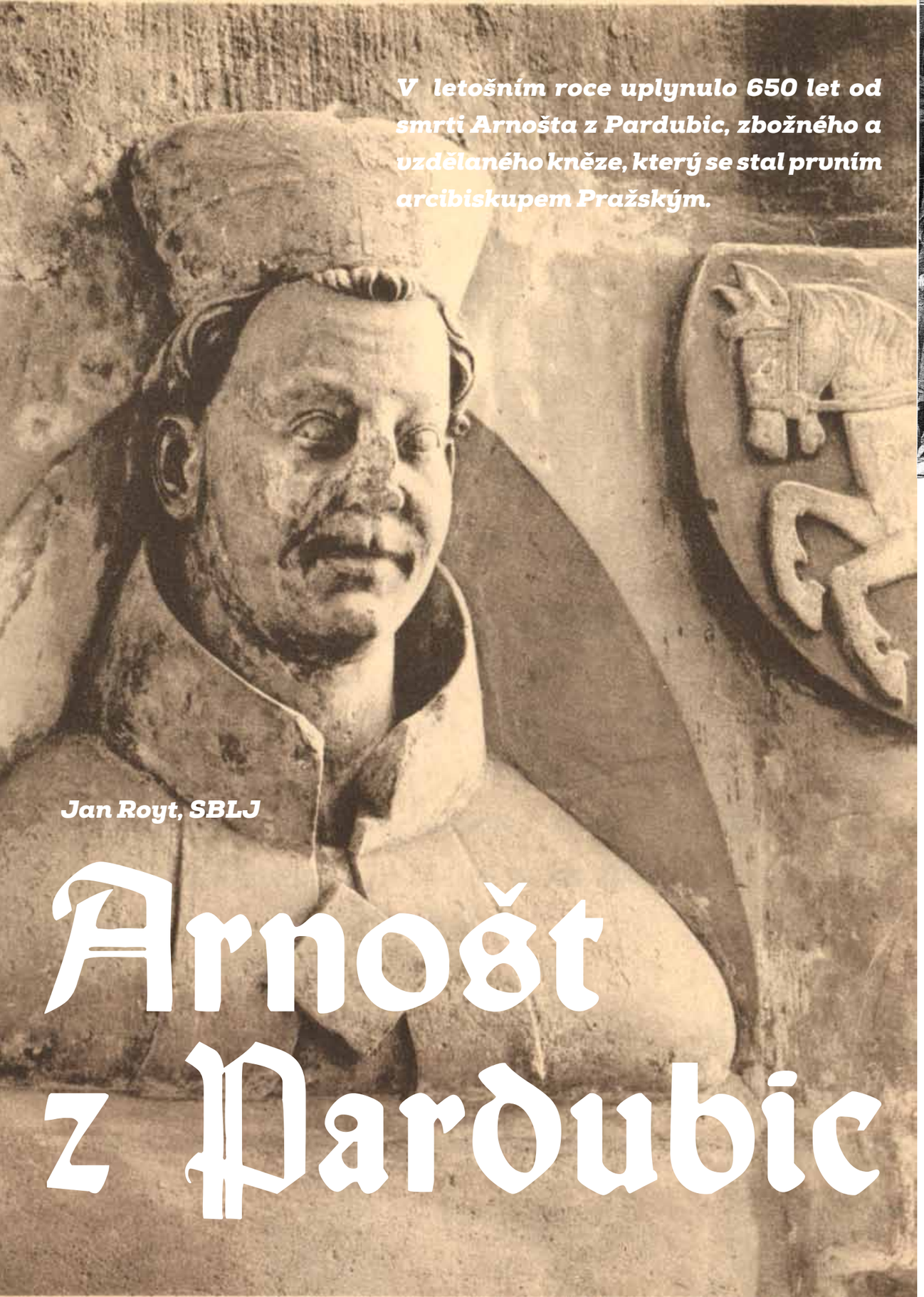

V letošním roce uplynulo 650 let od smrti Arnošta z Pardubic, zbožného a vzdělaného kněze, který se stal prvním arcibiskupem Pražským.

Jan Royt, SBLJ

Arnošt z Pardubic

FOTO ŠTENC A ARCHIV AUTORA

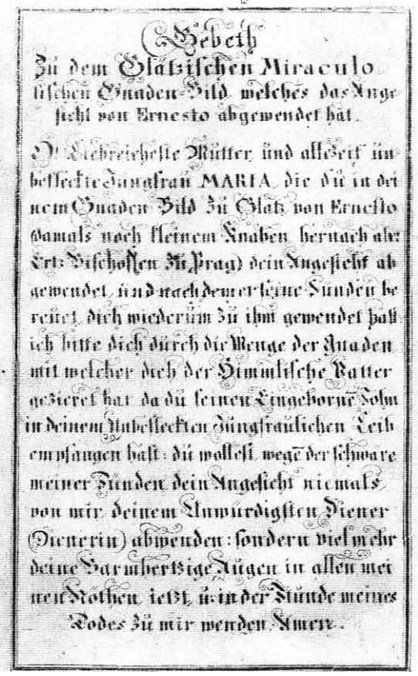

Zázrak v Kladském kostele

O životě Arnošta z Pardubic (tohoto predikátu nikdy v pramenech nepoužil) se dovídáme z kronikářských záznamů (Beneš Krabice z Weitmile) a z *Vita Arnesti*, sepsaných po arcibiskupově smrti Vilémem z Lestkova a Janem z Kladska. Součástí Vita Arnesti je Vidění - Arnoštova výpověď o zázraku. Zajímavé svědectví o Arnoštově osobnosti i o jeho donátorské činnosti nám podávají i mladší životopisy, jako kanonizační životopis od Valentina Krautwalda z počátku 16. století a barokní biografie *Vita venerabilis Arnesti* od Bohuslava Balbína z roku 1664. Poměrně bohatá je dnes historická literatura pojednávající o Arnoštu z Pardubic. Pro poznání počátku Arnoštova života a činnosti je důležitá listina z 12. února 1339, v níž je zmiňován jako klerik s licenciátem a s predikátem „de Hostina". Není zde ovšem zmíněno žádné církevní beneficium, které by Arnošt držel, což zpochybňuje tradovaný názor, že byl děkanem kapituly v Sadské, odkud čerpal finanční zdroje na svá italská studia. Musel tedy k tomu využívat rodových financí, které nashromáždil jeho otec, jenž byl ve službách vyšší šlechty. Z pramenů víme, že zastával úřad kladského purkrabí a také to, že získal poměrně slušný majetek a mohl zakoupit panství Vizmburk, které pak směnil za panství pardubické. Arnošt st. koupil také vesnici Staré Hrady, kde vystavěl jedno ze svých rodových sídel.

Přesné místo a datum Arnoštova narození spolehlivě neznáme. Literatura předpokládá, že tomu bylo 25. března 1297, snad na Hostinku u České Skalice. Své první vzdělání (ve svobodných uměních) získal v Kladsku u johanitů a ve zdejším mariánském kostele se mu jako malému chlapci přihodil zázrak, když se od něho odvrátila na obraze namalovaná Panna Maria (dle jiných názorů šlo o sochu). V dalším studiu pokračoval v klášteře benediktinů v Broumově. Jako dvacetiletý se vydal na studia do Itálie, kde pobyl čtrnáct let a do Čech se vrátil kolem roku 1339. Ač není Arnošt doložen v seznamech studentů, lze předpokládat, že pobýval především na univerzitách v Padově a v Bologni. Své kontakty s předními boloňskými církevními právníky mohl pak využít při konstituování vysokého učení Karlova v Praze. Je nepochybné, že Arnošt získal v Itálii ucelené teologické vzdělání a poznal také prehumanistickou kulturu Itálie. Je známé, že si ze svých studií přivezl některé rukopisy (např Mariale od Servasanto da Faenza). Není také vyloučeno, že Arnošt se mohl v Itálii setkat s mladým Karlem IV.

Na papežském dvoře v Avignonu se seznámil se správně reformními snahami papeže Benedikta XII. a s provozem papežské kurie. Ke kurii do Avignonu cestoval často také později, již jako pražský arcibiskup. Známá je jeho cesta do Avignonu v roce 1346, kde měl z pověření Karla IV. požádat o aprobaci jeho volby římským králem. Před papežem Klimentem VI. přednesl kázání na text 1. knihy Královské (1Kr 1, 20): „K tobě obrací oči Izrael, abys rozhodl, kdo by měl sedět na tvém trůně", přičemž úmyslně vynechal zájmeno „tvém", čímž relativizoval papežské nároky na souhlas s volbou Karla IV. Papež druhý den pak měl promluvu, která se týkala onoho „zapomenutého" zájmena, čímž připomněl nepomíjitelnost souhlasu Svatého stolce s volbou římského krále.

Po návratu do Čech byl Arnošt vysvěcen na kněze a velmi rychle a slibně se začala rozvíjet jeho církevní kariéra, což bylo zřejmě dáno domluvou krále Jana Lucemburského a markraběte Karla IV. Již v roce 1339 se Arnošt stal členem svatovítské kapituly a záhy byl zvolen jejím děkanem. V roce 1342 byl pověřen králem coby vyslanec cestou k papežské kurii do Avignonu, kde na stolci sv. Petra seděl papež Kliment VI. Obdržel od něho titul papežského kaplana a stal se kolektorem papežských desátek. Získal také uvolněný kanonikát a s ním spojenou prebendu ve Vratislavi. Ve svatovítské kapitule měl i své odpůrce, kteří ztížili jeho volbu pražským biskupem v roce 1343. V Avignonu pak téhož roku přijal biskupské svěcení

Madona Kladská, kol. 1345. Berlin, Gemäldegalerie

FOTO ARCHIV AUTORA

z rukou kardinála Jana de Convenis. Po návratu v polovině října roku 1343 svolal do Prahy svou první diecézní synodu. Karlu IV. se podařilo vyjednat u papežské kurie povýšení pražského biskupství na arcibiskupství a v dubnu roku 1344 byl Arnošt jmenován prvním arcibiskupem. Palium obdržel 21. listopadu téhož roku a záhy po tomto aktu posvětil základní kámen katedrály sv. Víta, který položili český král Jan Lucemburský a již tehdy římský král Karel IV. Arnošt, jenž působil také jako rádce Karla IV., stál u zrodu snad všech významných Karlových počinů, jakými bylo založení Univerzity Karlovy, Nového Města pražského, hradu Karlštejna. Předpokládá se také Arnoštův podíl na formulování Majestas Karolina a při zřízení kůru mansionářů v nově budované katedrále sv. Víta. Byl to právě Arnošt z Pardubic, kdo korunoval 7. září 1347 Karla IV. svatováclavskou korunou podle korunovačního ritu, na jehož tvorbě se pravděpodobně sám podílel.

Zajímavá je duchovní tvář Arnošta z Pardubic. Od mládí byl velkým mariánským ctitelem, což bylo podníceno výše zmíněným zázrakem v kladském chrámu a podle svých životopisců se nechal zobrazovat na obrazech Krista a Panny Marie s odloženými odznaky své hodnosti, jak nám to dosvědčuje obraz Madony Kladské (kol. 1344, Berlin, Gemäldegalerie) a iniciála A v *Graduálu Arnošta z Pardubic* (Knihovna pražské kapituly PVII, fol. 1v). Byl také velkým ctitelem sv. Máří Magdalény – patronky kajícníků. Místa spojená s jejím legendickým pobytem v Provence (např. La–Ste-Baume) patrně osobně navštívil. Zašel dokonce tak daleko, že na své menší pečeti nechal zobrazit námět Pozdvižení sv. Máří Magdalény na nebesa a na sekretní pečeti si dal zobrazit scénu Noli me tangere. Byl to patrně Arnošt, s nímž se Karel IV. radil při formulování ikonografického programu kaple sv. Kříže na Karlštejně, kde v jednom v okenním výklenku „před mříží" jsou provedeny Mistrem Theodorikem nástěnné malby s magdalénskou tématikou a postava sv. Máří, taktéž na obraze Mistra Theodorika, společně s jejími příbuznými (sv. Martou, sv. Lazarem a sv. Maximinem) zaujala čestné místo v kolegiu světců ve středu východní stěny zmíněného okenního výklenku v kapli sv. Kříže. Mařií Magdaléna byla také zobrazena pod křížem na stříbrném kříži, který Arnošt věnoval po roce 1350 klášteru augustiniánů kanovníků v Kladsku. Podobně jako jeho předchůdce Jan IV. z Dražic podporoval Arnošt reformní řád augustiniánů kanovníků a hojně rozmnožil jejich kanonie po celých Čechách (např. Karlov v Praze). Arnošt měl také sociální cítění a během svého života založil čtyři špitály (Libáň, Kladsko, Český Brod, Příbram). Ač sám žádný významný teologický spis nenapsal, podporoval reformní teology ve své diecézi. Nesouhlasil však z excesy náboženského života a roku 1348, kdy v Itálii řádila „černá smrt", zakázal vstup flagelantů na území Čech.

FOTO ARCHIV AUTORA

≈

Arnošt z Pardubic byl sám literárně činný. Ze zpráv víme, že si zapisoval duchovní poznámky do rukopisu *Apiaria*, který pak daroval do augustiniánského kláštera v Sadské, odkud byl v 90. letech 14. století zapůjčen do třeboňské kanonie. Zde pak byly opsány Arnoštovy poznámky (oranciucule – modlitbičky). Mysticky zabarvené Arnoštovy glosy (duchovní zásady) obsahuje moralistní spis neznámého dominikána *De gaudio et pulchritudine celestis partiae* (O radosti a kráse nebeské vlasti). Ve spise *Consilia salubria cuilibet salubriter vivere volenti* (Spasitelné rady každému kdo chce spasitelně žít) Arnošt formou rad oslovuje laiky i klérus.

Zvláštní místo v Arnoštově duchovním životě zaujímá intenzivní mariánská úcta. Probudil ji již výše zmíněný zázrak, o němž, jak víme z pramenů, Arnošt vydal písemné svědectví. V kladském chrámu Panny Marie, kde se jako malý chlapec navečer modlil před mariánským obrazem, se od něho na chvilku odvrátila Panna Maria na obraze zobrazená. Dle jiných autorů se zázrak odehrál před mariánskou sochou. Tento zázrak ovlivnil Arnošta natolik, že podle svého životopisce Viléma z Lestkova se dával zobrazovat na obrazech Krista a Panny Marie s odloženými odznaky své arcibiskupské hodnosti. Dokonce se nechal v místě zázraku pohřbít pod nádherným figurálním náhrobkem, který vytesala pražská parléřovská huť. Obrazným svědectvím o zázraku je dle mého názoru obraz Madony Kladské (po 1344, Berlin, Gemäldegalerie), který byl součástí Arnoštova mauzolea v chóru. V levém dolním rohu je zobrazen sám arcibiskup s odloženými odznaky své hodnosti. Jde o vyobrazení Panny Marie jako trůnu Šalamounova, což souzní s textem *Mariale* (dnes v ÖNB ve Vídni), které si Arnošt přivezl z Itálie a později ho daroval klášteru augustiniánů kanovníků v Kladsku, který sám založil. Madona sedí na architektonickém trůnu a pod baldachýnky spatřujeme dvojici lvíčků, kteří poukazují na Mariin trůn jako na trůn Šalamounův. Zajímavé je zobrazení dítěte-Krista, který je oblečen do nádherného kolobionu a v ruce drží svitek. Jde o zjevný odkaz na mariánský obraz byzantského typu, který mohl být objektem Arnoštova vidění. To, že obraz by mohl být reakcí na uvedený zázrak v Kladsku by mohl podporovat i ten fakt, že Madona na obraze se nedívá na diváka, Kristus však ano. Důvodně se domnívám, že součástí obrazu Kladské Madony jako pevná křídla byly menší destičky s náměty: Narození Krista, Obřezání Krista, Útěk do Egypta, Dvanáctiletý Ježíš v chrámu, které se však nedochovaly. Zmiňuje je Bohuslav Balbín ve *Vita venerabilis Arnesti* (Pragæ 1664). O existenci obrazu Madony Kladské v Kladsku na počátku 16. století se dovídáme, i když poněkud zmatečně, z Arnoštova legendického životopisu od Valentina Krautwalda: „…obraz Marie něžně objímající svého syna a u nohou Panny Marie arcibiskupa Arnošta zříkajícího se arcibiskupských odznaků – mitry, palia a pastýřské berly." Krautwald zmiňuje i další památky spojované s arcibiskupem Arnoštem, jako vitraj, na níž byl Arnošt zobrazen před Madonou s odloženými odznaky své arcibiskupské hodnosti a dále diptych s námětem „Narození a Utrpení Páně", který používal při slavení mše. Šlo buď o obrazy s Narozením a Ukřižováním či spíše Madony a s Bolestným Kristem. Příkladem takovéhoto typu diptychu v prostředí středověkých Čech kolem poloviny 14. století je tzv. diptych z Karlsruhe.

Arnošt z Pardubic založil v roce 1350 v Kladsku kanonii augustiniánů, jež byla nazvána Horou Panny Marie. Arnošt ji obdařil nejen četnými majetky, ale také

Majestátní pečeť Arnošta z Pardubic, po 1349, Praha, Státní ústřední archiv

Arnošt z Pardubic adoruje Krista, miniatura u Graduálu Arnošta z Pardubic, 1363, Praha, Kapitulní knihovna

Pohřební insignie - kalich a paténa z hrobu Arnošta z Pardubic, Kladsko, Muzeum země Kladské

rukopisy, liturgickým náčiním, sochami a obrazy. Připomeňme si známou Madonu s vrabcem (1350–1360, kostel Nanebevzetí Panny Marie v Kladsku), která patrně pochází z augustiniánské kanonie. V inventáři kladské kanonie z roku 1596 je zmíněn stříbrný, pravděpodobně oltářní kříž (partikul), který hned po založení Arnošt klášteru věnoval. Na jedné straně byl vyobrazen Ukřižovaný Kristus se sv. Janem a se sv. Máří Magdalénou, což souvisí s Arnoštovou úctou k této světici, na straně druhé byla vyobrazena Madona. Patrně za švédského vpádu do Kladska byl zcizen. Podobný, oboustranně zdobený kříž z 11.–15. století, avšak pektorální, se nachází ve svatovítském pokladu. V kladském inventáři je vzpomenut i další kříž, podobný tomu prvnímu, avšak s relikvií Arnošta z Pardubic, což svědčí o úctě k Arnoštovi. Zdá se však, že byl mladší, napodobující ten Arnoštův. V kladském inventáři je ještě s Arnoštem spojován pacifikální stříbrný kříž s křišťálovou schránkou s relikvií, nad níž byla vyobrazena Panna Maria; stříbrný pozlacený relikviář sv. Šimona a Judy či tzv. Trinkglas – sklenice na pití, která mohla být považována za jakousi arnoštovskou relikvii.

Arnošt z Pardubic byl objednavatelem četných iluminovaných rukopisů. Je to především osobní modlitební kniha Arnoštova zv. *Orationale Ernesti* (kol. 1363, Knihovna Národního muzea), v němž je na miniatuře (fol. 104r) Arnošt zobrazen jak se koří Nejsvětější Trojici, reprezentované třemi hlavami rozlišenými dle věku. Zde, na rozdíl od Kladské Madony a miniatury v Graduálu, má na sobě všechny pontifikálie. Dalším rukopisem, který Arnošt pořídil, je trojdílný *Graduál* (Antifonář, Sekvenciář, Kyriále) *Arnošta z Pardubic* (Praha, Kapitulní knihova fol. P 6), zde je vyobrazen na miniatuře, jak klečí s odloženými pontifikáliemi v podnoží Kristova trůnu.

S Arnoštovou donátorskou činností spojuji také fragment nástěnné malby taktéž s námětem Panny Marie jako trůnu Šalamounova v sakristii kláštera augustiniánů kanovníků v Roudnici nad Labem. Pod baldachýnem, jež zdobí trůn, jsou vyobrazeni lvíčkové. Ostatně na lvím trůnu je zobrazován sám Arnošt z Pardubic, a to na arcibiskupské pečeti. Arnoštovu podobu známe z řady vyobrazení. Se zobrazeními pražských biskupů se setkáváme již od 12. století, připomeňme si například iluminaci v rukopise *Flores S. Bernardi*, na níž biskup Daniel vzývá české zemské patrony. Velmi často se nechal zobrazovat poslední pražský biskup Jan IV. z Dražic, jak o tom svědčí jeho vyobrazení v *Misálu Jana z Dražic* či nedochovaná genealogie pražských biskupů („Cappelam pulcherrimis picturis depigni procuravit, in qua ymagines omnium episcoporum Pragensium secundum ordinem sunt situate.“), která dle pramenů zdobila některý ze sálů biskupského sídla na Malé Straně v Praze. Ohlasem tohoto cyklu mohou být nástěnné malby z doby po 1344 v kostele sv. Bartoloměje v Kyjích, který byl pod správou pražského arcibiskupství. Jsou na nich zobrazeni pražští biskupové, mezi nimiž spatřujeme postavu Arnošta z Pardubic, jenž je identifikován nápisem, v němž je již zmíněn jako arcibiskup.

Středověkých zobrazení Arnošta z Pardubic se nám dochovalo hned několik, připomeňme si nejznámější, a to na Madoně Kladské, kde v souladu s vypravováním Viléma z Lestkova je Arnošt vyobrazen s odloženými insigniemi své arcibiskupské hodnosti. Na miniatuře v kapitulním *Graduálu* Arnošt adoruje trůnícího Krista a skládá k jeho nohám své insignie. Na miniatuře v *Orationale Arnesti* (1363) spatřujeme vyobrazení Arnošta bez berly či patriaršího kříže, avšak s paliem, s mitrou a v pontifikálních rukavicích, jak se modlí před oltářem k Nejsvětější Trojici, v Čechách té doby neobvyklého typu, reprezentované třemi tvářemi odlišenými dle věku. Velmi bohatá ikonografie Arnoštova se rozvinula na pečetích. Na pečeti prvního typu je zobrazen Arnošt ještě jako biskup bez palia, levou rukou žehná a v pravé drží pedum. Inovací je to, že po stranách trůnu jsou erby arcibiskupství a rodový erb s půlkoníkem s uzdou. Na pečeti druhého a třetího typu trůní arcibiskup na lvím trůnu a již má palium. Na pečeti druhého typu drží berlu, zatímco na pečeti třetího typu patriarší kříž. Polopostava Arnoštova s mitrou a patriarším křížem se vyskytuje ve spodní části menší sekretní pečeti s hlavním námětem povznesení sv. Marie Magdalény na nebesa. Arnošt vždy zdůrazňoval svoji kajícnost v souvislosti se zázrakem v Kladsku, což by mohlo odůvodnit na pečetích neobvyklý motiv Povznesení Marie Magdalény na nebesa (námět Noli me tangere, v němž se objevuje také Marie Magdaléna nalézáme na další sekretní pečeti Arnoštově). Za zvláštní pozornost stojí sochařská spodobnění: Arnoštova busta na tzv. dolním triforiu katedrály sv. Víta či ležící postava na náhrobku v Kladsku (lev pod nohama). Arnošt je vždy v duchu tehdejší tradice zobrazován na všech středověkých vyobrazeních bez vousů a někdy s tonzurou. Na jeho hodnost poukazují biskupské a arcibiskupské (palium) insignie.

O další propagaci úcty k prvnímu pražskému arcibiskupovi Arnoštu z Pardubic se v 16. století zasloužili již zmíněný Valentin Krautwald a Václav Hájek z Libočan, kanovník pražské kapituly. V jeho *Kronice* z roku 1541 se dočkala osoba pražského arcibiskupa významného ohlasu. Zájem Hájkův byl pochopitelný, Arnošt byl kanovníkem a děkanem pražské kapituly a Hájek jako katolík jistě měl také na mysli znovuobnovení slávy pražského arcibiskupství. Po Bíle Hoře chtěla katolická církev ve svém misijním úsilí prokázat v zemi s protestantskou většinou svoji „starobylost“ a legitimitu i tím, že se snažila ideově navázat na slavnou dobu vlády císaře Karla IV., kdy moc světská i církevní žily v relativním souladu. Ideální osobností, která tento ideál svornosti církve a světské moci reprezentovala a navíc proslula svoji zbožností a mariánskou úctou, byl Arnošt z Pardubic. Opět tedy byla aktualizována myšlenka Arnošta kanonizovat. Nebyla však realizována, neboť vzhledem k polemice s protestanty o obsahu svátosti zpovědi, generální vikář Jan z Pomuka se stal jako patron zpovědního tajemství aktuálnějším světcem.

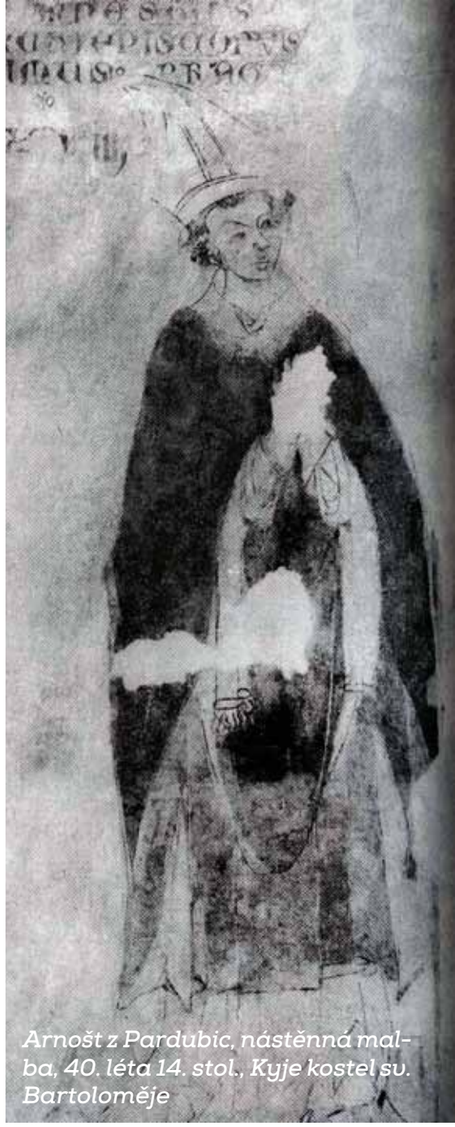

Arnošt z Pardubic, nástěnná malba, 40. léta 14. stol., Kyje kostel sv. Bartoloměje

Menší pečeť Arnošta z Pardubic z pozdvižením sv. Máří Magdalény na nebesa, Sekretní pečeť Arnošta z Pardubic se scénou noli me tangere

FOTO NA TÉTO A NÁSLEDUJÍCÍ STRANĚ ARCHIV AUTORA

Hraběcí titul pro rod Dobrženských

Jan Županič, BLJ

Starobylý rod Dobrženských z Dobrženicz (Dobřenských z Dobřenic) je doložen již ve 14. století. Psal se podle vsi Dobřenic u Hradce Králové, která v jeho majetku zůstala až do roku 1863. Jeho členové bez větší úhony přežili i pobělohorské konfiskace a třicetiletou válku. Dnes žijící linie Dobřenských patřila po staletí mezi rytíře a mezi svobodné pány (barony) byla pozdvižena až roku 1744. Na počátku 20. století patřil rod mezi starobylé a poměrně zámožné, v rámci aristokratické společnosti byl ale handicapován titulárně. Od poloviny 19. století byl totiž stav svobodných pánů stále častěji udílen neurozeným osobám z řad úředníků, podnikatelů, důstojníků a politiků a jeho prestiž výrazně poklesla. Není proto překvapivé, že část starých a zámožných baronských rodin usilovala o udělení hraběcího titulu, který by jejich společenskou výlučnost stvrdil mnohem lépe. Případ Dobřenských je přitom zajímavý tím, že na samém počátku 20. století byl tento titul rodině udělen hned dvakrát.

V prvním případě šlo o přenesení stavu a jména z vymřelé linie (žijícího) rodu Kottulinských z Kottulina na Karla Kunatu (též Konrada) Dobrženského (1877–1939), syna Jana Václava svobodného pána Dobrženského (1841–1919) a Alžběty hraběnky Kottulinské (1850–1929), ke kterému došlo nejvyšším rozhodnutím císaře Františka Josefa I. z 8. srpna 1905 a následně majestátem z 31. října 1905. Zajímavé bylo, že Karl Kunata tím de facto rezignoval na příslušnost ke svému rodu a založil novou linii rodu Kottulinských užívající jména hrabě Kottulinský z Kottulina, Křischkowitz a Dobřzenitz a znaku, do jehož středního štítku byl vkomponován erb Dobrženských.

Je velmi pravděpodobné, že jen o něco mladší hraběcí nobilitace rodu Dobřenských má s touto bezprostřední souvislost. Jejím hlavním iniciátorem byl totiž otec Karla Kunaty baron Jan Václav (1841–1919), pán na Chotovinách, známý genealog a autor rozsáhlé rodopisné sbírky dnes uložené v Národním archivu.

Ten 30. září 1905 požádal císaře Františka Josefa I. o udělení hraběcího stavu a to jak jemu, tak poručencům Antonínovi (1889–1915) a Jindřichovi (1892–1945), synům jeho předčasně zesnulého vzdáleného bratrance Jana Antonína Dobrženského (1854–1900). Prosbu odůvodňoval starobylostí rodu, který se v Čechách připomíná již roku 1336, je v obecné úctě, jeho členové v minulosti drželi nejrůznější vyšší zemské úřady a jenž byl za zásluhy prokázané ve válce o rakouské dědictví 21. února 1744 povýšen do panského stavu.

Ve svém listu panovníkovi se ale zároveň dopustil zajímavé chyby. Odkazoval totiž na mimořádné zásluhy svého strýce Michaela (1805–1877), který byl podle něj c. k. polním podmaršálkem, roku 1849 se měl účastnit bitvy u Komárna a za hrdinství prokázané v roce 1859 u Solferina mu byl udělen rytířský kříž Řádu Marie Terezie. Ve skutečnosti byl ale Michael pouze majorem v záloze a jeho hlavní činností byla správa rodových statků, ostatně nikoli příliš úspěšná. Roku 1863 totiž zkrachoval a o veškerý majetek – statky Chlum, Syrovátka, Hoděčín, Puchlovice a dokonce i kolébku rodu Dobřenice – přišel. Jan Václav měl na mysli nepochybně jiného strýce, Antonína (1807–1869), jenž byl roku 1858 povýšen na generálmajora a při příležitosti odchodu do výslužby roku 1865 povýšen na polního podmaršálka ad honores. Řád Marie Terezie získal při 158. promoci 17. října 1859.

Zdůraznil také, že důstojníkem byl i děd jeho poručenců, baron Prokop (1813–1873), jenž se stal také polním podmaršálkem a za hrdinství prokázané během tažení v Uhrách mu byl roku 1849 udělen rytířský kříž Leopoldova řádu.

Ke své osobě pak podotkl, že se se jako nadporučík 7. kyrysnického pluku účastnil prusko-rakouské války, ale roku 1867 odešel do výslužby, aby se místo nemocného otce Jana Josefa (1812–1869) ujal správy majetku. Šlo o východočeské panství Chotěboř se statky Dobkov, Nemojov a Nejepín, tehdy hlavní rodovou državu, kterou Jan Josef vyženil s Marií Frederikou svobodnou paní Vančurovou z Řehnic (1814–1847). Zdůraznil, že na převzetí velkostatku se v současné době připravuje i svého nejstaršího syna Jana Josefa (1870–1947), který proto musel po patnácti letech aktivní služby u 3. hulánského pluku, kde měl hodnost rytmistra, odejít do zálohy.

Důležitým argumentem, který Jan Václav neopomněl zmínit, byla také skutečnost, že všichni mužští členové rodu Dobrženských na počátku 20. století zastávali úřady c. k. komořích. Základní podmínkou jeho nabytí totiž bylo doložení čtyř generací ve šlechtickém stavu narozených předků.

Nezbytným doplňkem podobných žádostí bylo doporučení ze strany nejvyšších státních úředníků, v tomto případě od českého místodržitele. Ten 29. ledna 1906 baronovu prosbu rozhodně podpořil a zdůraznil, že Jan Václav je nejen uznávaným odborníkem v oblasti šlechtické genealogie, ale také bohatým velkostatkářem, od roku 1895 doživotním členem rakouské panské sněmovny a že jej František Josef I. při příležitosti svého panovnického jubilea roku 1898 jmenoval tajným radou.

Zásadní význam pro udělení titulu ovšem obvykle mělo memorandum ministerstva vnitra, do jehož kompetence spadaly šlechtické záležitosti, a jinak tomu nebylo ani v tomto případě. Příslušnou zprávu panovníkovi předložil 21. února 1906 ministr vnitra Arthur hrabě Bylandt-Rheidt, který – kromě toho, že zopakoval argumenty českého místodržitelství – neopomněl císaře upozornit, že hraběcí titul (a jméno Kottulinsky) získal již v srpnu 1905 žadatelův nejmladší syn Karel Kunata. František Josef návrhu vyhověl a nejvyšším rozhodnutím z 21. ledna 1906 Jana Václava a jeho příbuzné do hraběcího stavu povýšil.

Protože Dobrženští neprosili o prominutí taxy za povýšení, které ostatně nenavrhovaly ani státní úřady, muselo dojít k uhrazení příslušných poplatků. Přestože šlo o značnou sumu – celkem rodina za titul zaplatila 44 100 korun – byly peníze na ministerstvu složeny již 27. února 1906.[1] 14. března 1906 Jan Václav uhradil ještě dalších 550 korun za zhotovení nobilitační listiny, o kterou však oficiálně požádal až 28. března 1906.

Následná nedatovaná interní zpráva šlechtického odboru vydává svědectví o tom, že práci na diplomu zpozdily jisté nejasnosti ohledně správné podoby jména rodu. V baronském diplomu z 21. února 1744 byli jeho příjemci, bratři Václav, Petr, František Karel a Jan Josef, uvedeni s predikátem „Dobrzensky von Dobrženitz“. Nově povýšený hrabě Jan Václav a jeho rodina ale na počátku 20. století užívala jména v podobě „Dobrzenský von Dobrženic“, jíž ovšem c. k. ministerstvo vnitra odmítlo potvrdit. Podle tvrzení jeho úředníků totiž neodpovídala současnému českému pravopisu, a proto bylo znění přídomku v majestátu upraveno na starší českou formu „Dobrzenský von Dobrženicz“. Tento predikát byl také vepsán do nobilitačního majestátu, jenž byl rodině vydán s datem 5. dubna 1906.

[1] Každý muž uvedený v nejvyšším rozhodnutí musel zaplatit po 12 600 korunách, matka poručenců Jana Václava pak polovinu (6 300 korun). Taxa dosáhla této výše proto, že otec obou poručenců, Jan Antonín Dobrzenský (1854–1900), byl již po smrti. Jinak by postačovalo jeho povýšení, které by se samozřejmě vztahovalo i na děti a manželku. Částka to byla skutečně nemalá. Pouze pro srovnání – roční plat předlitavského ministerského předsedy, nejvýše postaveného rakouského státního zaměstnance, v této době činil 24 000 korun.

Postní exercicie Polské komendy

Naši přátelé z Polské komendy uspořádali ve dnech 27.-29. března 2014 rekolekce v jezuitském klášteře Stara Wieś. Duchovních cvičení se zúčastnili členové a postulanti z celého Polska.

FOTO ARCHIV POLSKÉ KOMENDY

Vizitace Rakouské komendy

V pondělí 14. dubna 2014 jsme uskutečnili vizitaci ve Vídni, kde plníme další mezinárodní úkol – připravit Rakouskou komendu k jejímu samostatnému životu v rámci našeho Řádu. Tento úkol byl již několikrát započat, ale složitá situace v Rakousku nikdy nedovolila jeho úspěšné zakončení.

Před několika lety jsme uskutečnili jednání se zájemci z Rakouska, vedenými Jörgem Steinerem a od jejich zapojení jsme si slibovali další nárůst množství postulantů a členů, zvyšování prestiže Řádu v Rakousku a odpovídající charitativní činnost. Zejména během posledních dvou let však nic z toho nebylo naplňováno a formální existence dvanáctičlenné skupiny se omezila zejména na jedno až dvě setkání v roce. Tato skutečnost nám nevyhovovala, protože přes všechny výzvy členové komendy neopustili své návyky „kavárenského spolku“ a komunikace s nimi se stávala stále složitější, ne-li nemožnou. Vzhledem k tomu, že přes výzvu a prodloužený termín k úhradě členských příspěvků jsme neobdrželi žádné peníze za tyto členy, podali jsme návrh mezinárodnímu sekretariátu k jejich zařazení mezi neaktivní a zároveň navrhli významnou reorganizaci činnosti této komendy. Po konzultacích s představiteli řádové vlády a J. E. velmistrem jsme

- odvolali Jörga Steinera z úřadu velitele komendy Ostarrichi,
- jmenovali csr. Leopoldine Johannu Martschitz k 10. dubnu 2014 velitelkou komendy Ostarrichi.
- vyzvali zbývající členy komendy k úhradě poplatku v náhradním termínu.

Výsledkem byla resignace těchto členů na členství. Vzhledem k nulovému výsledku jejich dosavadní činnosti to nebyla velká ztráta a proto jsme neprodleně se spolusestrou Leopoldine začali jednat o revitalizaci rakouské komendy. Ukázalo se, že právě osobnost bývalého velitele Jörga Steinera byla na překážku dalšímu růstu komendy a zapojení duchovních do tohoto společenství. V současné době tedy budujeme novou organizační strukturu, založenou na úzké spolupráci s Církví, naplňováním velmi efektivní charitativní činnosti (vybudování opthalomologického centra v Rumunsku a nyní budováním hospice tamtéž) a získáním nových nadšených postulantů.

Během návštěvy Vídně jsme tedy jednali se spolusestrou Leopoldine Martschitz a chev. Christianem Zulusem KCLJ, který pracuje v duchovní správě rakouské armády o dalších krocích a termínech. Dohodli jsme plné zapojení postulantů do duchovní přípravy na členství, účast členů rakouské komendy na řádovém životě Českého velkopřevorství a poprvé měli dojem, že se naši rakouští spolubratři upřímně snaží pochopit řádové základy života tak, jak je upřímně žijeme v našem každodenním životě.

Při odjezdu jsme obdrželi krásné dárky – rodinné paškály, které csr. Leopoldine již řadu let vyrábí jako aktivitu Dómu Sv. Stěpána (viz článek v Reunionu 6/2013, str. 11) a jeden dárek neočekávaně velkých rozměrů – paškál, jehož identické dvojče bylo během velikonočních svátků zapáleno J. Em. kard. Christophem Schönbornem OP ve svatoštěpánské katedrále. Jistě uznáte, že tento dar nemohl být předán nikomu jinému, než našemu generálnímu kaplanu J. Em. kard. Dominiku Dukovi OP a byl umístěn ve svatovítské katedrále u hrobky p. kardinála Tomáška, nositele záslužného velkokříže našeho řádu. Při modlitbě u hrobu p. kardinála Tomáška tak můžete obdivovat také zručnost csr. Leopoldine, která tyto paškály vyrábí společně s odsouzenými ženami v rámci pracovně-sociální terapie již od r. 1996.

Závěrem zbývá poděkovat členům, kteří se spoluúčastnili tohoto náročného celodenního jednání – chev Petru Řehořovi a csr. Kamile Malinské zejména za významnou pomoc při tlumočení vídeňské němčiny...

Ondřej Vanke, GCLJ-J

FOTO REUNION A MICHAL BRICH

Lazariánské postní exercicie v Hejnicích

V letošním postní době roce jsme se opět sešli v Hejnicích, významném mariánském poutním místě, které je již mnoha našim členům dobře známé, abychom pokračovali v tradici lazariánských exercicií. Bazilika minor Navštívení Panny Marie a přilehlý bývalý františkánský konvent, obnovený paterem Milošem Rabanem, SChLJ, nám poskytly důstojný prostor k zamyšlení, modlitbám společným i individuálním, a poučení o duchovních zásadách Řádu.

Duchovní obnova začala v pátek 28. března v podvečerních hodinách křížovou cestou v ambitu baziliky. Pokračovala mší sv. a večerními chválami v kapli sv. Františka pod vedením patera Pavla Andrše, správce baziliky. V sobotu ho vystřídal liberecký vikář pater Radek Jurnečka. Ten vycházel z *Rukověti svatolazarského rytíře*, jejíž kapitoly rozebíral, a evangelia sv. apoštola Jana. Posledního bloku se ujal řádový duchovní kpt. Leoš Halbrštát, ChLJ. V podvečer následovala opět bohoslužba. Exercicie, kterých se zúčastnilo čtrnáct bratrů a sester pod vedením, byly zakončení nedělní ranní bohoslužbou opět v bazilice. Tradiční součástí byla návštěva krypty a modlitba u rakve patera Rabana. Spolubratr Jan Royt pak nás fundovaně přednesl krátkou přednášku o historii této mariánské svatyně.

Při večerních debatách bailli a kancléř měli příležitost nás seznámit s některými aktuálními řádovými záležitostmi, ale i s historií Řádu v Českých zemích a emigraci.

Nemohu mluvit za všechny účastníky. Pro mě je vždy návštěva Hejnic velmi hluboká. Byl jsem tam poprvé už v roce 1952, a proto mé dojmy jsou subjektivní. Ale podle vyjádření ostatních účastníků i jim tato rekolekce dala hodně. I v příštím roce bychom rádi v této tradici pokračovali. Těším se, že se tam sejdeme ve velkém počtu při zářijové Generální kapitule.

Antonín Schauer,KCLJ, CMLJ,
velitel Severočeské delegace

Spevníky Slovenskej komendy

Milí bratia, v prílohe zasielam fotografie hotových malonákladových knižiek – spevníkov, ktoré vydala slovenská komenda OSLJ. Ide o všitie našich rádových modlitieb, sľubu a prosieb do už vydaného spevníka, ktorý odporučil náš kaplán komendy Jakubrafael Patay.

Knihy do kože zviazala žilinská knihárka Lida Mlichová.

Vyjadrujem veľkú vďaku Zdiradovi Čechovi za súhlas s použitím jeho grafiky do našej knižky a tak isto Petrovi Řehořovi za jej preposlanie v dobrej kvalite.

Verím, že všetkým členom knižky poslúžia a budú ich s hrdosťou opatrovať!

Marek Sobola, KLJ

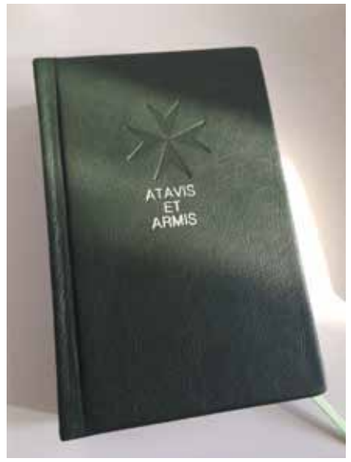

FOTO AUTOR

Odpustová slávnosť v Dome Božieho milosrdenstva v Banskej Bystrici

Sviatok Božieho milosrdenstva ustanovil pápež Ján Pavol II. dňa 30. apríla 2000. Odvtedy sa tento sviatok slávi vždy v prvú nedeľa po Veľkej noci. Božiemu milosrdenstvu je zasvätený aj kostol , hospic a dom pre seniorov v Banskej Bystrici, preto sa tu v nedeľu 27. apríla konala odpustová slávnosť. Približne 200 veriacich si prišlo pripomenúť odkaz sv. Faustíny, ktorá priniesla svedectvo o Božom milosrdenstve a ktorú Ján Pavol II. vyhlásil za svätú práve pri príležitosti ustanovenia tohto sviatku. Nie náhodou si aj sv. Otec František vybral práve tento deň za vyhlásenie dvoch pápežov, Jána XXIII. a Jána Pavla II., za svätých, čím sa tento deň stal o to pamätnejším. Hlavný celebrant svätej omše, riaditeľ banskobystrického biskupského úradu, Mgr. Martin Dado, vo svojej kázni poukázal na Božie milosrdenstvo najmä ako na silu milovať a odpúšťať aj tým, ktorí nás zranili alebo nám inak ublížili či ako na moc, ktorá je dokonca nad právom a spravodlivosťou. Nevyhol sa ani odkazu sv. Jána Pavla II., ktorému podľa Dada doprial Boh tie správne slová a skutky k tomu, aby osobne žil Božím milosrdenstvom a aby ustanovil tento dôležitý sviatok všetkých kresťanov. V závere vyzval prítomných veriacich, aby nezabúdali na Božie milosrdenstvo a aby z neho čerpali silu pre svoje každodenné životy, ale i smrť, ktorá je prirodzenou súčasťou nášho pozemského bytia a je bránou vedúcou práve k nášmu milosrdnému Pánovi. Po liturgii pozval miestny správca farnosti, Mgr. Radoslav Bujdoš, všetkých hostí na agapé a poďakoval najmä zamestnancom DOMu Božieho milosrdenstva, ale i všetkým dobrodincom, menovite aj rádu sv. Lazara Jeruzalemského, ktorý vytrvalo podporuje toto diecézne zariadenie finančnou, dobrovoľníckou, ale aj PR činnosťou a ktorý pri tejto slávnostnej príležitosti vydal pre svoje patronátne zariadenie pamätný svätý obrázok a zaistil pitný režim pre všetkých hostí.

Radovan Ocsovay, KLJ,
veliteľ Slovenskej komendy ČVP,

FOTO ARCHIV AUTORA

Dobrovoľníci z Lazariánskej pomoci rozdávajú prítomným hosťom sväté obrázky a medovníčky (Foto Matej Ondrej Ocsovay)

Dobrovoľníci z Lazariánskej pomoci rozdali prítomným hosťom viac než 200 sv. obrázkov a medovníkov. (Foto Mgr. Radovan Ocsovay)

R. I. P. CHEVALIER PAVEL R. POKORNÝ

1999

2003, s chev. Mir. Řehořem

Znali jsme se téměř celý život, nebo alespoň tři čtvrti. Část svých zájmů jsme sdíleli bezprostředně, v jiné části jsme se zájmem, ale s jistým odstupem sledovali počínání toho druhého, a v jiné části zájmů jsme se pohybovali každý trochu jinde, i když se to vlastně nakonec všechno setkávalo dohromady. Bývaly doby, kdy jsme se vídali hodně často, nebo si alespoň psali, a bývala i období, kdy jsme se nějaký čas neviděli vůbec, ale nakonec jsme vždy plynule navázali, protože jsme se ubírali přibližně stejným směrem. K něčemu mě přivedl on, k něčemu já jeho, například k zájmu o svatolazarský řád. Bylo to tím snadnější, že častými návštěvníky schůzek Heraldické společnosti bývali i jeho starší členové, náměstný převor Dr. Jiří Suchánek, jeho designovaný ale předčasně zemřelý Miroslav Černý, architekt Miroslav Řehoř, vzácně také vzácný Dr. Bohumír Lifka (ten ale býval jen pozvaným hostem, nepatřil k častým účastníkům) a samozřejmě několikaletý předseda společnosti, Dr. Zdeněk Zenger.

Pavlův život nebyl snadný, velkou část jeho sil ubírala obrna (o které nám sice kdysi ve škole říkali, že byla zcela vymýcena, ale on ji ještě stačil získat), ale přeci stačil procestovat řadu míst v Čechách (jezdíval stopem a jednou byl dokonce účastníkem jakési dopravní nehody), měl problémy s očima (za mlada se chlubíval, že byl ve škole osvobozen od tělocviku a od kreslení), ale celý profesionální život pracoval jako knihovník nebo archivář (jeho zájmy byly vlastně jen pokračováním profese), a aby toho nebylo málo, onemocněl roztroušenou sklerózou. Při tom všem dokázal být příjemným společníkem, ochotným a často nadšeným spolupracovníkem a neúnavným konzultantem. Byl obdařen podivuhodnou pamětí, která obsahovala bezpočet erbů, často i s různými letopočty nebo nějakými okolnostmi, nebo si pamatoval, kde je viděl a byl schopný je znovu najít, nebo si alespoň pamatoval, že je viděl, a býval neúnavný při jejich dohledávání. A ke všemu si to všechno obvykle pamatoval správně.

Jeho profesní cesta dobře ukazuje, že i špatné může sloužit lepšímu. Už jako studenta si ho vybrala Dr. Urbánková jako svého nástupce v Rukopisném oddělení Universitní knihovny a skutečně se jím stal, ale protože býval čas od času přítomen ve společnosti církevních hodnostářů, kteří neměli zrovna oficiální statut, stalo se, co se muselo stát, a po jedné takové skryté slavnosti byl kýmsi udán a z UK následně vyhozen, což by bylo zlé, kdyby se to nestalo cestou do Archivu Národního muzea, kde se mohly jeho zájmy propojit s profesí ještě lépe než v knihovně, a pak, po navrácení klášterů církevním řádům do Knihovny Strahovského kláštera, odkud ho vypudila až svrchu zmíněná nemoc. Stačil se ovšem ještě zasloužit významným podílem na očištění kláštera při monstrózním pokusu o podvod, jehož zřetelné nitky nebyly po nikdy rozpleteny, protože jejich rozplétání ukončila prezidentská milost. Tahle záležitost byla asi svým způsobem vrcholem, hvězdnou chvílí jeho profesního úsilí, satisfakcí badatele, archiváře, sběratele neuvěřitelného množství informací z mnoha oborů.

Pak, i když pořád pilně psal a shromažďoval a pořádal, už neodbytně pociťoval ubývání tělesných sil.

Když na něho vzpomínám, postaven před úkol napsat tento text, nemohu si nevzpomenout na radu, kterou končívala před mnoha a mnoha lety mnohá přátelská setkání tehdy ještě mladých milovníků a pěstitelů heraldiky – když debatovali nad nějakým problémem, jak vypadá ten či onen znak, nebo kde se dá najít jeho vyobrazení, často, tak často se tazateli nakonec dostalo obvykle neselhávající rady: Zeptej se Pavla.

R.I.P.

Vzpomínal Zdirad Čech

Heraldické střípky

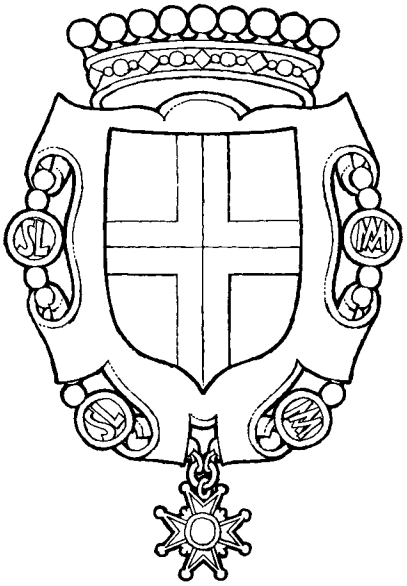

Znak Řádu v prvních letech jeho obnovy

Chyby v heraldice, jakkoliv nepříjemné, mohou být zdrojem informace a je možné zařadit je přibližně do dvou skupin: zřejmé, neshodují se blason a kresba, něco z toho tedy musí být špatně, nebo se sice blason i kresba shodují, ale jen v omylu. Jedna z prvních publikací Řádového znaku z let jeho obnovy na konci XIX. století (1863) obsahuje chyby obojího druhu. Popis hlásí čtvrcený štít, ale má být čtvrcený přímo i na pokos, tedy dělený štenýřem. Na jiném místě popis hlásí vévodskou korunu, nakreslena je ale hraběcí. Trochu fantastická je kolana, ale přeci je snadné ji identifikovat. A kde je ta slíbená informace? Tahle kresba dobře ukazuje, z jak skromných začátků vyrůstala obnova Řádu v moderní době. Není to k hanbě, jen k podivení. Jak silný strom vyrostl z tak malé sazenice.

Na stříbrném štítě kříž čtvrcený (správně má být štenýřem dělený) fialovou a zelenou barvou (popis uvádí tannée, správně má samozřejmě být amaranth). Štít korunován vévodskou korunou (nakreslena je ovšem hraběcí, obě ale jsou špatně, má být vlastní řádová koruna, zvaná pohanská) a ovinut řádovou kolanou.

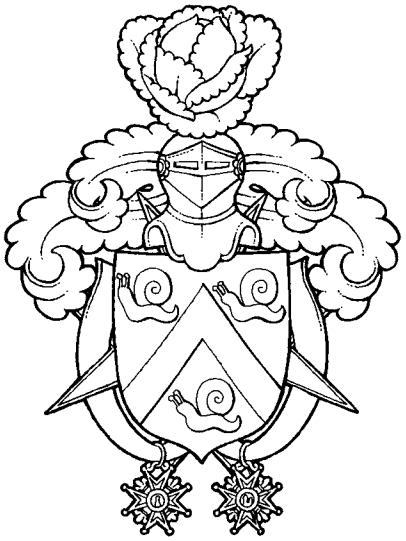

André Le Nostre (1613-1700)

Pozoruhodný znak pozoruhodného muže. Svému zahradníkovi, zahradníkovi knížat a králů, jednomu z vynálezců koncepce barokní zahrady, obdivovanému a napodobovanému v celé Evropě, udělil král Ludvík XIV. napřed Řád sv. Michala (1675) a pak i Řád sv. Lazara (1681) a erb, navržený se sympatickým a vzácným smyslem pro decentní humor. Udělení řádu bylo velikou odměnou, protože ostatní uchazeči o něj se museli prokazovat vývodem předků tři až čtyři generace zpět.

Na zeleném štítě zlatá krokev provázená třemi stříbrnými šneky (kreslím je obrácené doprava, na starých obrazech jsou i doleva; nebo horní dvojice od sebe, třetí dole doleva), v klenotu hlávka zelí přirozené barvy.

Pod štítem podloženým fialovým a zeleným křížem Řádu sv. Lazara z Jeruzaléma a Panny Marie z hory Karmel jsou zavěšeny rytířské dekorace řádů sv. Michala a sv. Lazara.

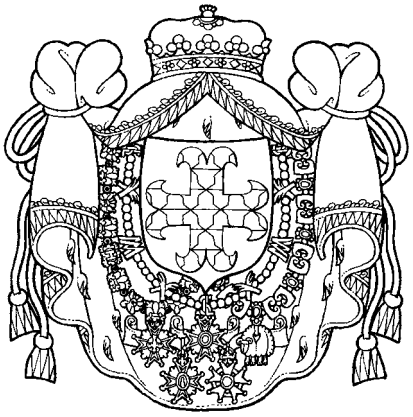

Claude-Louis Raoul hrabě de Nancay, vévoda de La Châtre (1745-1824)

Jeden z posledních rytířů předrevolučního Řádu, představitel jeho nejlepších tradic. Voják na moři i na zemi, bezvýhradně věrný králi, s ním sdílel osud běžence, i v emigraci voják a diplomat, po restauraci monarchie povýšen na vévodu, náležel mezi první muže království, zahrnut úřady, tituly a řády, přežil svého jediného syna, a tak vzešlá sláva nového vévodského domu zase pohasla. V Řádu sv. Lazara a Panny Marie byl nejvýše postaveným hodnostářem, zástupcem velmistra a po smrti Ludvíka XVIII. jeho náměstkem, náhradníkem.

Na červeném štítě popeličinou potažený kotvový kříž. Štít je ovinut kolanami řádů sv. Lazara z Jeruzaléma a Panny Marie z Hory Karmel (1783), Svatého Ducha (1820) a Zlatého rouna (španělská větev), dole jsou přivěšeny rytířské dekorace řádů sv. Ludvíka (1779) a Čestné legie (1816).

stránku připravil
Croix Amaranth

Mše sv. při příležitosti připomínky Sv. Sophronia

Ve středu 12. března se sešlo bezmála třicet spolusester a spolubratří v kostele Nejsvětější Trojice, abychom si připomněli jednoho z našich řádových patronů a přímluvců, sv. Sophronia. Mše sv. byla vedena o. Kornelem Balážem v řeckokatolickém ritu a v neobvyklé podobě prastaré liturgie dle sv. Jana Zlatoústého. Promluva byla zaměřena na význam kříže, který si jako řádoví rytíři a křižáci neseme nejen na řádových pláštích, ale zejména v našich srdcích.

Před závěrečným požehnáním bylo do postulátu přijato sedm nových čekatelů, kteří posílí zejména Západočeskou delegaci a Moravskou komendu. Požehnání novým postulantům udělil o. Miroslav Martiš.

Po mši sv. pokračovalo řádové setkání v Caffe Roma. Děkujeme řádovým duchovním za výjimečný duchovní zážitek a nové postulanty vítáme ještě jednou v našich řadách.

—red

Blahopřání

České velkopřevorství gratuluje svému velmistrovi Janu hr. Dobrzenskému k narození sedmého vnoučete. Malá Zita se narodila ráno 2. května 2014 v Lucembursku.
Ad multos annos!

Naši jubilanti

cfr. Vladimír Haninger, SBLJ
12. dubna, 80
Přejeme hojnost Božího požehnání a spokojenosti v rodinném i řádovém životě.

POLSKÁ KOMENDA ZÍSKALA CÍRKEVNÍ STATUS VE DVOU DIECÉZÍCH

Během minulého roku jsme ve spolupráci s našimi polskými spolubratry připravovali uznání Řádu sv. Lazara církevními institucemi v Polsku. Na rozdíl od České republiky jsme zvolili poněkud odlišnou cestu a nežádali jsme na úrovni biskupské konference – v Polsku je totiž přes čtyřicet diecézí a naši spolubratři se ani zdaleka nevyskytují ve všech. Zvolili jsme tudíž přímou komunikaci tam, kde je nejvíce členů a nejvíce aktivit. Dne 18. března 2014 tak udělili dva církevní představitelé – J. E. arcibiskup Józef Michalik z diecéze Przemyśl a J. E. Jan Tyrawa z Bydgoszcze – status soukromého sdružení křesťanů představitelům Polské komendy. Další z kroků, vedoucí v budoucnu ke vzniku samostatné národní jurisdikce, tak byl také naší zásluhou dokončen. Gratulujeme našim spolubratrům k dosažení významného úspěchu! *–red*

JE Jan Tyrawa

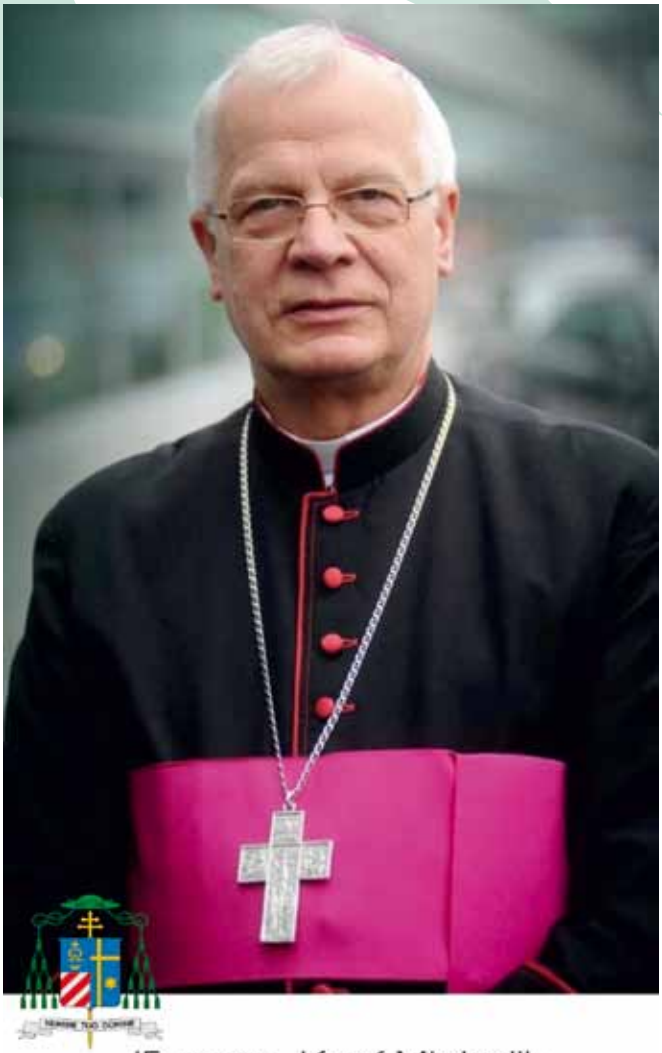

JE mons. Józef Michalik